

Lovforslag nr. L 92. Fremsat den 21. december 1979 af Karen Højte Jensen (KF), Flemming Jensen (KF), Eva Møller (KF), Gerda Møller (KF) og Poul Schlüter (KF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

§ 1

I lov nr. 313 af 26. juni 1975 om folkeskolen, som senest ændret ved lov nr. 257 af 8. juni 1979, foretages følgende ændringer:

1. § 2 affattes således:

»§ 2. Folkeskolens formål er at fremme og udvikle børnenes anlæg og evner, at styrke deres karakter og give dem nyttige kundskaber.«

2. § 5, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Et barn kan under særlige omstændigheder fritages for at deltage i undervisningen i kristendomskundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning.«

3. § 8, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Undervisningen i dansk, regning/matematik, engelsk og tysk på 8.-10. klassetrin og i fysik/kemi på 9.-10. klassetrin gives i to kurser af forskelligt indhold.«

4. § 8, stk. 3, udgår.

5. § 12, stk. 1, affattes således:

»Eleverne og forældrene skal regelmæssigt underrettes skriftligt om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen. Dette sker bl. a. ved en faglig bedømmelse af elevernes standpunkter i de fag, der er omfattet af stk. 3-6 i denne paragraf, og i de fag, der er

nævnt i § 4, stk. 1, nr. 4, samt kristendomskundskab. På 8.-10. klassetrin udtrykkes bedømmelsen af elevernes standpunkt i de pågældende fag ved hjælp af en egentlig karaktergivning. Det samme gælder for elever, der forlader skolen efter 7. klassetrin.«

6. § 12, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Ved afslutningen af 9. og 10. klassetrin skal eleverne i hvert af fagene dansk, regning/matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi indstille sig til en prøve, der for hvert fag svarer til valget af kursus i det pågældende fag efter § 8. Prøverne benævnes folkeskolens grundprøve, respektive udvidede prøve i de pågældende fag på henholdsvis 9. og 10. klassetrin.«

7. § 12, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde give tilladelse til, at en elev opnår en fra stk. 3 afvigende ordning.«

8. § 12, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. I fagene historie, geografi, biologi, latin og fransk kan eleverne indstille sig til afgangsprøve ved undervisningstidens afslutning.«

9. I § 16, stk. 3, ændres ordene »kan indstille sig« til: »skal indstille sig«.

§ 2

Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af undervisningsministeren.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslagets formål

Lovforslaget må ses som et vigtigt led i forslagsstillernes bestræbelser på at forbedre skoleloven og opnå følgende mål:

1. Prøverne gøres obligatoriske, og underretningspligten skærpes.
2. Fagene dansk, regning/matematik og visse andre fag styrkes.
3. Udviklingen henimod en enhedsskole modvirkes.
4. Skolens kundskabsmeddelende funktion understreges.

1. Prøver og vurderinger

Prøverne i de i § 12, stk. 3, nævnte fag, der nu er frivillige, gøres obligatoriske (lovforslagets nr. 6). Samtidig med at det *bliver nødvendigt* for eleverne at gå op til prøve efter 9. og 10. klasse, deles prøverne i begge klasser. Eleverne indstiller sig herefter fag for fag til en almindelig grundprøve eller en udvidet prøve, alt efter om eleven i det pågældende fag har fulgt grundkursus eller det udvidede kursus. Hidtil har eleverne fra begge kursusniveauer deltaget i en fælles prøve, hvilket i nogen grad har forringet prøvens værdi. Nyordningen medfører f. eks., at en elev, der har sin styrke i regning/matematik kan indstille sig til udvidet prøve i dette fag og til almindelig grundprøve i andre fag.

Det understreges i lovforslaget (nr. 5), at de regelmæssige bedømmelser af elevernes udbytte af skolegangen bør være skriftlige og fagligt betonede, og at disse bedømmelser på de ældste klassetrin sker ved en egentlig karaktergivning (13-skalaen forudsættes bevaret). Endvidere udvides antallet af fag, der skal undergives bedømmelse (karaktergivning).

2. Fagene dansk, regning/matematik og andre fag

Faget *dansk* styrkes ved, at det gennem forslagslgets nr. 3 gøres til et af de fag, der skal gives i to kurser af forskelligt indhold.

For fagene dansk, *regning/matematik* og de øvrige prøvfag sker der en styrkelse ved, at fagene nu undergives obligatorisk afgangsprøve. Disse og andre kundskabsmeddelende fag, f. eks. *historie*, styrkes også ved underretningspligtens skærpeelse.

Endelig er fagene *historie*, *geografi* og *biologi* styrket ved, at eleverne nu kan indstille sig til prøve i dem ved undervisningens afslutning.

Faget *kristendomskundskab* er søgt styrket ved en stramning af bestemmelsen om fritagelse for dette fag og ved, at der indføres underretningspligt i faget.

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at kundskabsmeddelelsen, bl. a. i *historie* og *geografi*, ikke i alle tilfælde har været tilfredsstillende under skoleloven af 1975. Forslagsstillerne er indstillet på under et nyt initiativ vedrørende fagrækken, læseplanerne, samlæsningen m. v. at søge dette rettet, ligesom man er opmærksom på, at faget *idræt* endnu i mange tilfælde har færre timer end ønskeligt, og at faget *latin* er svagt stillet i fagrækken.

Forslagsstillerne er indstillet på efter behandlingen af nærværende forslag at tage disse problemer op selvstændigt, eventuelt i forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt ikke-undervisningsmæssige aktiviteter tager for meget tid fra den egentlige fagrække.

Forslagsstillerne har tidligere udtrykt vilje til – om nødvendigt – at overflytte ressourcer fra andre undervisningssektorer til folkeskolen for at skabe fornødne muligheder for at styrke de ovenfor nævnte fag.

3. Kursusdelingen

Forslagets nr. 4 ophæver undervisningsministerens bemyndigelse til at give dispensation fra kravet om undervisning på to niveauer i visse fag på 8.-10. klassetrin. Det er forslagsstillernes opfattelse, at denne dispensationsmulighed er udnyttet i et sådant omfang, at det er i modstrid med lovens

mening. Det er uheldigt, at paragraffen har givet ministeren bemyndigelse til at gøre skolerne så forskellige, at en elev ved flytning kan møde en helt anden undervisningsordning. Forslaget må også ses i sammenhæng med forslagsstillernes uvilje imod en enhedsskole.

4. Skolens kundskabsmeddelende funktion.

Skolens kundskabsmeddelende opgave fremhæves ved (forslagets nr. 1) at foreslå den gamle formålsparagrafs ordlyd om at give *kundskaber* genindført. I den gældende 75-lovs formålsparagraf nævnes kun, at eleverne skal bibringes *mulighed* for at tilegne sig kundskaber.

Bemærkninger til de enkelte numre

Til nr. 1

Forslaget medfører, at man vender tilbage til formålsparagraffen fra loven af 1958. Stk. 2, der vedrører kristendomsundervisningen, er dog udeladt under hensyn til den nye lovs udformning af § 5: »Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom«. Forslagsstillerne er villige til at lade hele formålsparagraffen fra 1958 (inkl. stk. 2) indgå som ny formålsparagraf eller at forhandle om en helt ny paragraf, der i højere grad end den nuværende lovs sætter kundskabsmeddelelsen i højsædet.

Til nr. 2

Det understreges, at fritagelse for kristendomskundskab kun kan ske under særlige omstændigheder. Ændringen skønnes rimelig, da undervisningen er kundskabsmeddelende og ikke forkyndende. Allerede ved et cirkulære af 9. marts 1977 understregedes forskellige formalia ved en eventuel fritagelse. Den foreslåede ordlyd i nærværende lovforslag vil gøre det til en undtagelse, at en elev fritages for kristendomskundskab. Det sker ud fra den indstilling, at kristendomskundskab må betragtes som en forudsætning for forståelse af vor kulturelle baggrund.

Til nr. 3

Ændringen medfører, at dansk bliver niveaudelt

på de ældste klassetrin, således at de elever, der har tilegnet sig de grundlæggende færdigheder i tilstrækkeligt omfang, kan koncentrere sig om f. eks. dansk litteratur.

Til nr. 4

Forslaget medfører, at undervisningens ordning bliver ens over hele landet, idet ministeren ikke længere kan give tilladelse til udelt undervisning, jfr. § 8, stk. 3, i gældende lov. Forslagsstillerne finder, at udelt undervisning i de i paragraf 8, stk. 1 nævnte fag kan frembyde en fare for, at grupper af elever svigtes.

Til nr. 5

Ændringen medfører, at den regelmæssige underretning til elever og forældre om skolens syn på elevens udbytte af skolegangen skal ske skriftligt ved en faglig bedømmelse og med karaktergivning på de ældste klassetrin (13-skalaen). Endelig udvides antallet af fag, der bedømmes, med historie, geografi, biologi, samtidsorientering og kristendomskundskab.

Til nr. 6

Ændringen medfører, at prøverne bliver obligatoriske, og at hver elev i hvert fag indstiller sig på det niveau, vedkommende er undervist i.

Til nr. 7

Ændringen giver mulighed for, at direktoratet i enkelte tilfælde kan give tilladelse til, at en elev fritages for prøve, eller at denne foregår anderledes end de øvrige elevers, og må bl. a. ses i sammenhæng med særforsogets integration og med cirkulære og med cirkulæreskrivelse af 22. november 1979 om individuel fravigelse af reglerne om gennemførelse af folkeskolens afsluttende prøver.

Til nr. 8

Historie, geografi og biologi medtages blandt de fag, hvori eleverne kan indstille sig til prøve ved undervisningstidens afslutning.

Til nr. 9

Ændringen er en konsekvensændring.